

Ammattiliitto Ava ry lausuu seuraavista esitysluonnoksen ehdotuksista:
(numerointi lausunnonantajan)

1. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeus poistettaisiin. Vähennysoikeus poistuisi sekä työntekijä- ja työnantajapuolelta.

Ammattiliitto Ava ry vastustaa ehdotusta työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistamisesta, kuten hallituksen esitysluonnoksessa vuodelle 2026 on esitetty. Ehdotus on monin tavoin ristiriidassa hyvän verojärjestelmän periaatteiden kanssa ja asettaisi työmarkkinatoiminnan perusteettomasti epäedulliseen asemaan muuhun tulonhankintaan verrattuna. Suomi on kansainvälisen työjärjestöjen ILO:n jäsenenä sitoutunut edistämään työmarkkinaosapuolten järjestäytymistä, minkä kanssa esitys on selkeässä ristiriidassa. Järjestäytyneet työmarkkinaosapuolet kantavat vastuuta mm. työmarkkinoiden vakauden ja ennustettavuuden sekä eläketurvajärjestelmän kehittämisen osalta.

Jäsenmaksut ovat luonnollisia vähennyksiä

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ovat luonteeltaan tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuvia menoja. Tämä pätee niin työntekijä- kuin työnantajajärjestöjenkin jäsenmaksuihin. Järjestöt vaikuttavat suoraan jäsentensä ansaintamahdollisuuksiin muun muassa työehtosopimusten, neuvonnan ja oikeusturvan kautta. Vastaavien palveluiden hankkiminen markkinoilta tulisi yksittäiselle palkansaajalle kohtuuttoman kalliiksi. Näin ollen jäsenmaksut täyttävät luonnollisten vähennysten kriteerit, jotka ovat vakiintunut osa verotuksen normijärjestelmää Suomessa ja kansainvälisesti.

Vähennysoikeuden poistaminen on verosanktio

Mikäli jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistettaisiin, kyseessä olisi verosanktio, joka poikkeaisi jyrkästi normaalista verokohtelusta. Suomen henkilöverotuksessa ei nykyisin käytännössä ole vastaavia sanktioita, mikä korostaa esityksen poikkeuksellisuutta. Fiskaaliset syyt — eli valtion verotulojen kasvattaminen — eivät yksinään riitä oikeuttamaan näin merkittävää poikkeamaa verotuksen keskeisistä periaatteista.

Rajanveto-ongelmat ja sääntelyn epämääräisyys

Esitysluonnoksessa ei kyetä selkeästi ja oikeudenmukaisesti rajaamaan, mitä järjestöjä verovähennysoikeuden poistaminen koskisi. Näin ollen syntyisi tulkinnallisia tilanteita, joissa järjestöjen olisi esimerkiksi muutettava sääntöjään säilyttääkseen jäsentensä vähennysoikeuden, tai joissa jouduttaisiin kiistelemään vähennysoikeuden ulottuvuudesta Verohallinnon ja tuomioistuinten kanssa. Tällainen tilanne on sekä hallinnollisesti raskas että oikeudellisesti epäselvä.

Järkevempiä vaihtoehtoja löytyy

Vähennysoikeuden poistamisen sijasta Ammattiliitto Ava ry esittää valtiontaloutta vahvistavina toimina energiaverotukien vähentämistä, viiden prosentin lähdeveroa yleishyödyllisten yhteisöjen osinkotuloille sekä yritysten edustuskulujen vähennyskelpoisuuden poistamista.

2. Työsuhdetulojen verovapaus poistetaan. Muutosta sovelletaan tulokertymiin, joiden käyttöönottoon työnantaja ja työntekijä ovat sitoutuneet 24.4.2025 tai sen jälkeen. Ennen tätä sovellettiin tulokertymiin sovelletaan nykyisiä säännöksiä sopimuskauden loppuun saakka.

Ammattiliitto Ava ry vastustaa ehdotusta sen nyky muodossa ja kannattaa suunnitelluille muutoksille pidempää siirtymäaikaa.

Työsuhdetulojen veroetu otettiin käyttöön vuoden 2021 alussa. Uutta veroetua pidettiin tarpeellisena, koska sen arvioitiin lisäävän tulokertymiä ja vähentävän autoilua, millä on suotuisia vaikutuksia sekä kansanterveyteen että ympäristöön. Kun veroetu ulotettiin myös sähkötyöihin, selvästi aiempaa pidempien työmatkojen taittaminen tuloilla tuli mahdolliseksi, ja se oli iso muutos. Työsuhdetuloja on nyt yli 100 000 kappaletta, kaikissa työikäisten ryhmissä ja eniten 36–55-vuotiaiden ikäryhmissä. Veroedun vauhdittaman kysynnän kasvun myötä palveluita tarjoava toimiala on kasvanut.

Tuoreen esityksen mukaan nykyistä tulokertymien verovapautta jatketaan sopimuskauden loppuun saakka niiden sopimusten osalta, jotka on tehty ennen 24.4.2025. Sen jälkeen tehdyille sopimuksille verovapautta ei enää myönnettäisi.

Työsuhdetulojen veroedun poistaminen yllättäen vain runsaan neljän vuoden olemassaolon jälkeen on esimerkki tempoilevasta veropolitiikasta, jollaista pitäisi välttää. Arvio, jonka mukaan valtion verotulot kasvavat 46 miljoonalla eurolla vuodessa, kun verovapaus on poistunut kokonaan, ei ota huomioon muutoksen aiheuttamista haitoista muille osapuolille syntyviä kustannuksia. Työnantajien, työntekijöiden ja verohallinnon hallinnollinen taakka kasvaa sääntöjen muuttuessa. Kansanterveys kärsii työmatkatulojen vähentyessä ja työpaikat vähenevät tulokertymien yrityksissä.

3. Kotona työskentelystä ei enää myönnetä työhuonevähennystä palkan hankkimisesta johtuvana menona.

Ammattiliitto Ava ry vastustaa ehdotusta poistaa kaavamainen työhuonevähennys.

Koronapandemia mullisti työn tekemisen tavat erityisesti asiantuntijatyön osalta. Sen aikana opittiin, että etätyö tai hybridityö (etätyön ja työpaikalla tehtävän työn yhdistelmä) voivat merkittävästi tehostaa työntekijöiden ajankäyttöä ja parantaa tuottavuutta. Monilla työpaikoilla ainakin osittaisesta etätyöstä on tullut pysyvä osa työkalustoa, jonka myötä työtiloja on karsittu. Kaikki työntekijät eivät välttämättä enää mahdu yhtä aikaa yhteisiin tiloihin töitään tekemään.

Oman asunnon osalta työhuonevähennys myönnetään lähtökohtaisesti kaavamaisena vähennyksenä, koska tulon hankkimiseen kohdistuvaa osuutta todellisista oman asunnon menoista on yleensä vaikea selvittää. Kaavamainen työhuonevähennys toimii hyvin. Se on yksinkertainen ja hallinnollisesti kevyt, kun kustannuksia ei tarvitse eritellä. Kustannuksia kuitenkin syntyy. Niistä vähäisin ei ole työskentelyyn käytettävän tilan vaihtoehtokustannus. Kun tila on varattuna työn tekemiseen, sitä ei voi käyttää muuhun tarkoitukseen. Miksi omassa käytössä oleva tila olisi verovähennyksen kannalta huonommassa asemassa kuin kodin ulkopuolelta vuokrattu työtila, jonka kustannukset olisivat vähennyskelpoisia?

Ammattiliitto Ava ry toimii kattojärjestönä kolmelle liitolle, joita ovat Verovirkailijain Liitto ry, Tullivirkamiesliitto ry sekä Ulkoasiainhallinnon virkailijajärjestys UHVY ry. Ammattiliitto Ava ry:n tarkoituksena on edistää ja valvoa asiantuntijaorganisaatioissa työskentelevien jäsentensä yhteisiä etuja

työelämässä ja yhteiskunnassa. Järjestön yhteenlaskettu jäsenmäärä on noin 4 000.

Ammattiliitto Ava ry

Tuija Mäkelä
puheenjohtaja